

Aan de voorzitter van het Dagelijks Bestuur van
Samenwerkingsorgaan Holland Rijnland
Postbus 558
2300 AN Leiden

datum 25 januari 2021
zaaknr. 33186
uw brief van
uw kenmerk
behandeld
door I. Beelen
onderwerp Opbrengst participatie concept Regionale Energiestrategie
bijlage(n) 1. Zienswijze Kaag en Braassem concept RES Holland Rijnland
d.d. 18 mei 2020

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij u, naast de eerder verstuurde zienswijze vanuit de raad (zie bijlage 1), de opbrengst uit ons participatietraject met betrekking tot de (concept) Regionale Energiestrategie aan.

Algemene opmerking over de participatie

De benoemde opgaven voor de energietransitie zijn voor veel inwoners en organisaties in onze gemeente een nieuwe werkelijkheid. De mate van betrokkenheid bij en kennis over de regionale energiestrategie verschilt sterk tussen inwoners. Hier ligt duidelijk een opgave voor ons als gemeente én voor ons als regio. Dit maakt ook dat de input die inwoners geleverd hebben zeer divers is. Met deze brief geven we u het gevoelde sentiment in onze samenleving en de grootste gemene deler van de opgehaalde meningen bij de verschillende participatiemogelijkheden mee. Zodat dit, tezamen met de eerder verstuurde zienswijze vanuit de raad (zie bijlage 1), als input kan dienen voor vervolgstappen richting de RES 1.0.

In de gemeente Kaag en Braassem hebben wij op verschillende wijzen input opgehaald bij onze inwoners. Er zijn digitale bijeenkomsten geweest (de zogenaamde Roadshows) waarin inwoners hun mening konden laten horen, er is een enquête verstuurd naar ons inwonerspanel en daarnaast heeft de gemeente rechtstreeks input van inwoners en organisaties ontvangen.

Conclusie op basis van de participatie

In op wat is opgehaald met het participatieproces zien wij een bevestiging van de eerder verstuurde zienswijze van de raad (zie bijlage 1). De belangrijkste conclusies die we trekken op basis van het participatieproces zijn:

- Inwoners zien het belang van de bescherming van het Groene Hart en het open landschap in onze gemeente vanwege zijn unieke waarden. Wij bieden een groen recreatiegebied voor inwoners uit de regio. Inwoners vinden dat het open landschap zo veel mogelijk vrij moet blijven van zonnevelden en windmolens;
- Veel mensen waren kritisch over het proces (en de betrokkenheid van inwoners daarbij) om te komen tot een energiestrategie voor onze regio en de gestelde ambities;
- Het verduurzamen van ons energieverbruik vindt men over het algemeen belangrijk maar een meerderheid twijfelt of een gelijk deel van de regionale ambitie in ons open landschap zou moeten belanden. Die urgentie wordt niet breed gedeeld;
- Het draagvlak is groot om aan de slag te gaan met voornamelijk isoleren, besparen en het terugdringen van sluipverbruik;
- Ook is er draagvlak voor het benutten van grote daken van bedrijven, loodsen, schuren, stallen, etc. voor zonne-energie;
- Inwoners zien verschillende bezwaren tegen windmolens als overlast en negatieve gevolgen voor de gezondheid van omwonenden, negatieve gevolgen voor natuur en milieu en capaciteitsgebrek op het elektriciteitsnet;
- Zij zien goede alternatieven voor wind- en zonne-energie en het liefst zien inwoners dan ook geen grootschalige zonnevelden en windmolens binnen onze gemeente. Als er dan grootschalige opwek noodzakelijk is, dan is er een voorkeur voor:
 - o Nabij of op bedrijventerreinen kijken naar grootschalige opwek van energie (wind en/of zon);
 - o Langs de A4, op de geluidsschermen, in de bermen, langs HSL, worden kansen gezien voor alleen zonne-energie;
 - o In aansluiting op de bestaande windturbines in Haarlemmermeer, zoeken naar mogelijkheden deze lijn te verlengen langs de A4 ter hoogte van Roelofarendsveen;
- Het principe 'lokale lasten en lokale opbrengsten' is vaak genoemd. Het financieel kunnen participeren van de (directe) omgeving in eventuele toekomstige projecten rondom zonne- of windenergie vindt men belangrijk.

Digitale bijeenkomsten "Roadshow"

Tijdens vier digitale bijeenkomsten zijn we met inwoners in gesprek gegaan over duurzaamheid en de energietransitie. Hierbij is ook specifiek gekeken naar, gesproken over en gevraagd om input voor de conceptkaart met zoekgebieden voor grootschalige opwek van duurzame energie in de RES-regio Holland Rijnland. In totaal hebben er 222 mensen meegekeken bij deze sessie, waarvan er 142 actief hebben deelgenomen in zogenaamde break-out-sessies.

Hierbij geven wij u een overzicht op hoofdlijnen van de input die zij hebben geleverd:

Proces

Een deel van de bewoners realiseert zich heel goed dat er een opgave ligt vanuit het Klimaatakkoord en pleit voor opwek voor de lokale gemeenschap waarbij de opbrengsten ook lokaal terecht komen. Anderen staan hier lijnrecht tegenover, vanwege uiteenlopende

redenen: ze twijfelen aan de opgaven, de noodzaak, de onderliggende cijfers of de wijze waarop die worden gebruikt. Ze voelen zich niet betrokken bij (eerdere) besluitvorming of vinden dat het Rijk een sturende rol moet hebben en niet de regio of gemeente.

Ambitie

Over de gestelde ambitie voor de regionale opwek wordt vooral opgemerkt dat de ruimte schaars is: er is ook woningbehoefte en Kaag en Braassem wordt, als landelijke gemeente, gezien als een belangrijk recreatiegebied voor de omliggende steden. De ruimteclaim voor duurzame opwek (zowel onder- als bovengronds) staat op gespannen voet of is in hun ogen niet te verenigen met de kwaliteit van het open landschap en de ligging in het Groene Hart. Anderen vragen zich af waarom de visie van de provincie op het Groene Hart niet is verwerkt op de kansenkaart.

Alternatieven voor zonne- en windenergie en voorkeur type opwek

Ondanks de uitleg dat voor de opgave tot 2030 gekeken wordt naar huidig beschikbare technieken, vragen veel mensen zich af waarom de focus alleen ligt op zonne- en windenergie. Zij zien goede alternatieven in de vorm van kernenergie, aardwarmte en warmte uit water. Het liefst zien inwoners dan ook geen grootschalige zonnevelden en windmolens binnen onze gemeente. Als er toch een keuze wordt gemaakt voor grootschalige opwek van duurzame energie door zon en/of wind, dan kiest de meerderheid voor alleen windenergie. Dit is een andere uitkomst dan die naar voren komt uit het inwonerspanel. Het feit dat een combinatie van zon- en wind zorgt voor systeemefficiëntie en lagere kosten, is een gegeven dat nog weinig gehoor vindt onder inwoners.

Overlast en gezondheid

Bewoners hebben hun zorgen geuit over eventuele gezondheidsproblematiek door schaduw- en geluidsoverlast van windturbines. Zij zien het liefst dat windturbines op grotere afstand van de woonkernen worden gezet dan nu de norm is.

Bedreiging natuur en milieu

Bewoners maken zich zorgen over de milieu- en natuurschade vanaf de productie tot en met het slopen van zonnepanelen en/of windturbines. Daarnaast zijn zorgen geuit over de eventuele impact van met name windenergie dicht bij vogelweidegebieden.

Lokale betrokkenheid

Bij het ontwikkelen en realiseren van windturbines en/of zonneweides is het belangrijk de inwoners en ondernemers uit te nodigen. De mogelijkheid om mee te denken en/of financieel deel te nemen (ook degene met een kleine beurs) wordt als belangrijk ervaren. Daarbij is er een nadrukkelijke voorkeur voor lokale initiatieven.

Capaciteit van het energienetwerk

De capaciteit van het energienetwerk is door inwoners genoemd: enerzijds als belemmering maar door enkelen ook als een kans. Het onderstation van Leimuiden is genoemd omdat hier nog ruimte beschikbaar is voor het aansluiten van zonne-/windenergie. In de kansenkaart zijn de huidig beschikbare ruimtes op het energienetwerk niet aangegeven.

Enquête energie- en warmtetransitie inwonerspanel

In de periode van eind september tot half oktober heeft er een onderzoek over energie- en warmtetransitie plaatsgevonden onder de leden van ons digitaal inwonerspanel. In totaal hebben 362 mensen deelgenomen aan de enquête (43% van de panelleden). De enquête had een meer algemene opzet dan de gesprekken tijdens de roadshow en de kansenskaart is erin niet aan bod gekomen.

- Uit deze raadpleging blijkt dat men duurzaamheid en de overgang van fossiele energiebronnen naar duurzame alternatieven, (zeer) belangrijk vindt. Respectievelijk 84% en 75% van de deelnemers van het inwonerspanel vindt dat we aan de slag moeten met duurzaamheid en de energietransitie;
- Van de deelnemers ziet 42% het liefst duurzame opwek door zowel windturbines als zonnenvelden, 17% heeft de voorkeur voor alleen zonnenvelden, 7% wil alleen windturbines en 22% is tegen grootschalige duurzame opwek binnen Kaag en Braassem. Hierbij aangetekend dat bij deze vraag geen beeld is geschetst van eventuele aantallen en impact voor onze gemeente.
- Van de voorstanders van grootschalige opwek door middel van wind is 89% voor het plaatsen langs A-, N-wegen, spoor- en vaarwegen, bij zon is 80% voorstander voor het plaatsen op of nabij bedrijven- of industrieterreinen en 69% kiest voor het plaatsen langs A-, N-wegen, spoor en vaarwegen. Ongeveer de helft van de deelnemers vindt het interessant om zonnenvelden te combineren op plekken, waardoor andere problemen tegelijkertijd kunnen worden aangepakt.

Input uit individuele gesprekken

De gemeente is, naast de genoemde digitale bijeenkomst en enquête, benaderd met eigen initiatieven en/of eigen onderzoeken vanuit onze inwoners. De meeste input sluit aan bij de uitkomsten vanuit het inwonerspanel en/of de digitale Roadshow. Er zijn twee uitzonderingen. 1. Een enquête van inwoners in Rijnsaterwoude laat zien dat de overgrote meerderheid van de inwoners van dit dorp tegen grootschalige opwek van duurzame energie bij Rijnsaterwoude is. 2. De Energie coöperatie Leimuiden Duurzaam heeft zoekgebieden aangedragen voor het collectief opwekken van energie rond de kern Leimuiden.

Tot slot

Het opstellen van een RES 1.0, met inachtneming van de uitkomst van de participatietrajecten van alle deelnemende gemeenten zal een pittige opgave zijn. Wij begrijpen de complexiteit van de klus waar u nu voor staat. Wij rekenen er echter op dat u de opbrengst vanuit de eerder verstuurde zienswijzen vanuit onze raad en het participatietraject zeer serieus zult nemen, zodat de inwoners die hebben deelgenomen zich ook gehoord voelen.

Mocht u naar aanleiding van de input vanuit Kaag en Braassem nog vragen hebben, kunt u contact opnemen met mevrouw I. Beelen. Zij is bereikbaar op ibeelen@kaagenbraassem.nl.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,
de gemeentesecretaris,
M.E. Spreij

de burgemeester,
mr. K.M. van der Velde-Menting

